SISTEMUL PREFIXELOR DE NEGARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ LITERARĂ

DE

ION FLOREA

Prefixele românești de negare și derivatele în care apar au fost studiate pînă acum diacronic, urmărindu-se fie latura lor semantică, fie cea formală [1]. Unele dintre prefixele în discuție au fost prezentate monografic, mai ales din punct de vedere al originii, valorii semantice și productivității lor [2]. În lucrarea de față ne propunem o cercetare complementară, avînd ca scop relevarea comportamentului lor sistematic prin stabilirea relațiilor paradigmatice contractate în planul sincronic al limbii literare contemporane. Cercetarea este facilitată de confruntarea permanentă, în analiza prefixelor și a derivatelor negative, cu principiul motivării relative a cuvintelor cuprinse simultan în două raporturi sintagmatice [3].

Prefixele de negare, ca unitate dintre o formă, prefixele ca elemente de derivare, și un conținut, valoarea lor semantică, fac parte, în același timp, pe plan morfologic, din sistemul derivării și, pe plan semantic, din sistemul antonimelor. Ele se organizează într-un sistem în măsura în care aparțin — pe plan formal și semantic — la clasa de prefixe față de categoriile căreia au o individualitate, în măsura

---

[1] I. Guția, *Évolution et structure des composés négatifs roumains*, în „Orbis", t. VI, 1957, 1—2, și Pavel Beneș, *Préfixes de négation en roumain*, în CL, 1958, supliment.

[2] C. Otobîcu, *Unele observații cu privire la valoarea semantică a prefixului ne-*, în LR, VII, 1958, nr. 4; Rodica Ocheșanu, *Contra-*, în SCL, IX, 1960, nr. 3; Ana Canarache, *Prefixele ante- și anti-*, în *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, II, 1960; Florica Ficșinescu, *Prefixul negativ in-*, ibid., IV, 1967.

[3] F. de Saussure, *Cours de linguistique générale*, Paris, 1922, p. 176—184.

An. lingv. ist. lit., T. 19, p. 61—69, Iași, 1968.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei

Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

în care se stabilește un echilibru între funcția derivativă a formei și funcția negativă a conținutului.

Admitem criteriile formale și semantice care, din punct de vedere sincronic, conferă unui morfem calitatea de prefix: 1^0 formează derivate prin antepunere și izolat nu are funcție, 2^0 modifică valoarea semantică sau gramaticală a lexemului și 3^0 are o ocurență mare [4].

Dintre toate elementele considerate de autorii citați ca prefixe de negare, aceste condiții sînt îndeplinite numai de următoarele: *a-* (cu varianta *an-* înainte de vocală), *anti-*, *contra-*, *de-*, *des-* (cu varianta *dez-* înainte de vocală sau consoană sonoră) *dis-*, *in-*, (cu variantele *im-* înainte de labialele *p* și *b* și *i-* înainte de *l*, *m*, *r*), *ne-*, *non-*. Celelalte, discutate și propuse de P. Beneš, *art. cit.*, adică: *fără* (cu exemplul *fără-de-lege*), *nu* (cu exemplul *nu-mă-uita*) și *rău* (cu exemplele *răufăcătorș* și *răuvoitor*) nu îndeplinesc condițiile enunțate [5].

Specificul de conținut al prefixelor negative în cadrul clasei constă în faptul că opoziția prefixat/neprefixat este, la prefixele negative, singura cu valoarea semantică negativ/pozitiv. Aceeași opoziție, la celelalte prefixe cu valoare semantică, este numai de grad, cei doi termeni fiind tot pozitivi. Această trăsătură a planului negativ, incompatibilitatea cu cel pozitiv, are drept consecință și faptul că prefixele de negare, la nivelul clasei prefixelor, nu diferențiază elementul pozitiv, ci îl exclud.

Specificul de formă al prefixelor negative în cadrul clasei este dat de poziția lor aparte între prefixele negramaticale (marea majoritate) și prefixele gramaticale (*în-* eventiv și multiplicativ, *a-* incoativ). Prefixele de negare concurează, într-o măsură mai mare sau mai mică, predicația nominală sau verbală negativă după cum derivatele negative au funcția în legătură cu predicatul.

Examinînd răspîndirea derivatelor [6] cu prefixe de negare în limba

---

[4] Criteriul ocurenței în sincronie este corespunzător celui al productivității în diacronie. Ocurența este numărul de derivate al unui prefix de la diferite cuvinte-titlu. Pentru cercetarea de față nu interesează dacă un prefix participă la derivare pe terenul limbii române, ci dacă apare într-un număr cît mai mare de derivate analizabile. Din inventarul prefixelor românei literare contemporane reiese că ocurența lor minimă și suficientă este 15.

[5] Spre deosebire de alte limbi (fr. *mal-*, *sans-*, germ. *miss-*, *-los*, rus. *bez-*, cu ocurență mare), *fără* și *rău* sînt numai calcuri rar reprezentate în limbă. Împrumutat în română, v. sl. *bez* își pierde valoarea de prefix: *beznă*, *bezmetic*, *bazaconie* nemaiopunîndu-se unor elemente pozitive neprefixate.

[6] Termenul *derivat* este folosit convențional, fără atributele lui dintr-o cercetare diacronică. În sincronie se face abstracție de productivitatea sau neproductivitatea prefixelor, astfel încît nu interesează dacă, de exemplu: *nepermis*, *imemorabil*, *contraargument* ș. a. sînt derivate propriu-zise pe terenul limbii române, sau sînt împrumuturi, dar a căror motivare relativă se păstrează în română, adică rămîn analizabile.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

literară cu ajutorul dicționarelor[7], o reprezentare concretă pe axa paradigmatică, constatăm că, din numărul de peste 50000 de cuvinte ale dicționarului, derivate cu prefixe de negare sînt 1610 (adică 3,22%), astfel repartizate: derivate cu *des-* sînt 382 (adică 23,6% din numărul tuturor derivatelor negative), cu *in-* 376 (23,3%), cu *ne-*, 349 (21,6%), cu *de-*, 212 (13,2%), cu *a-*, 95 (5,2%), cu *anti-*, 78 (4,8%), cu *dis-*, 60 (3,7%), cu *contra-*, 43 (2,6%), și cu *non-*, 15 (1,0%).

Pe axa sintagmatică, unde frecvența (număr de derivate-apariții) se substituie ocurenței (număr de derivate-titlu), din texte[8] cuprinzînd un număr aproximativ egal de cuvinte (50 000), derivate cu prefixe de negare sînt 2096, adică 4,18% astfel repartizate: derivate-apariții cu *ne-* sînt 507 (adică 24,2% din numărul total al derivatelor negative-apariții), cu *des-*, 499 (23,8%), cu *in-*, 494 (23,7%), cu *de-*, 260 (12,4%), cu *anti-*, 107 (4,7%), cu *a-*, 95 (4,4%), cu *dis-*, 79 (3,6%), cu *contra-*, 53 (2,5%) și cu *non-*, 10 (0,5%).

Prin comparare, reiese că derivatele cu prefixe de negare, deși puțin numeroase pe axa paradigmatică (3,22%), au în circulație, pe axa sintagmatică, un rol mai activ (4,18%). Din compararea ocurenței cu frecvența derivatelor fiecărui prefix de negare rezultă cîteva observații: în vorbire, *ne-*, deși abia al treilea în limbă, este cel mai frecvent (se adaugă și unele formații spontane: *cum-necum, cucoană-necucoană* și gerunziile negative neînregistrate în dicționar: *neridicîndu-se, neincluzînd* ș.a.), iar *non-* este mai rar în vorbire. Singura schimbare este a lui *anti-*, care se situează în locul lui *a-*, celelalte rămînînd pe același loc; se înregistrează un procent mai mare în vorbire al prefixelor *ne-*, *des-*, *in-*, în dauna celorlalte prefixe al căror procent scade sensibil.

Clasificînd derivatele din dicționar după criteriul morfologic, constatăm că prefixele de negare, după apartenența lor la derivate distribuite cît mai multor părți de vorbire, se ierarhizează astfel: *ne-* apare în 103 substantive, 209 adjective, 12 verbe, 23 adverbe și locuțiuni adverbiale, 2 pronume, 5 părți de vorbire; *des-* apare în 123 de substantive, 88 de adjective, 170 de verbe și 1 adverb, *in-* apare în 123 de substantive, 236 de adjective, 16 verbe și un adverb, adică, fiecare, în cîte 4 părți de vorbire; *a-* apare în 32 de substantive, 3 adjective și 8 verbe, *de-* apare în 85 de substantive, 54 de adjective

---

[7] Ca bază am folosit *Dicționarul limbii române moderne*, 1958, și toate derivatele negative neînregistrate de acesta din: *Dicționarul limbii române literare contemporane, 1957, Dicționarul de neologisme*, 1961, *Dicționarul politehnic*, 1957, *Dicționarul invers*, 1957, *Dicționarul politic*, 1958.

[8] Folosim următoarele texte aparținînd diferitelor stiluri funcționale ale limbii literare: M. Eminescu, *Opere*, I, p. 207—260, București, 1939; Liviu Rebreanu, *Răscoala*, II, p. 150—200, (1932); Acad. G. Ionescu-Sisești, *Agrotehnica*, II, p. 61—110; V. Papadopol, I. Stoenescu, V. Protopopescu, *Codul penal al Republicii Populare Române*, adnotat, p. 53—102, 1948; Acad. Ath. Joja, *Studii de logică*, p. 87—135, Editura Academiei R. S. România, 1960.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

și 73 de verbe, *dis-* apare în 25 de substantive, 21 de adjective și 14 verbe, adică, fiecare, în cîte 3 părți de vorbire; *anti-* apare în 40 de substantive și 38 de adjective, adică în 2 părți de vorbire, iar *non-* apare numai în substantive (15).

Prefixele de negare, după numărul cel mai mare de derivate pe părți de vorbire, pot fi grupate în cinci clase: verbală *(des-)* substantival-verbală *(de-)*, substantivală *(non-, contra-)*, substantival-adjectivală *(a-, anti-, dis-)* și adjectivală *(ne-, in-)*. Prin capacitatea lor de a acoperi funcția de derivare a părților de vorbire cu înțeles, prefixele de negare se organizează într-un sistem derivativ continuu. Caracteristica acestui sistem este că cele cinci clase contractează relații opozitive prin specializare (între clasa verbală, cea substantivală și cea adjectivală) și asociative prin dubla specializare (clasele substantival-verbală și substantival-adjectivală, fiecare cu cîte alte două clase simplu specializate). Considerate în funcția lor sintagmatică, prefixele din interiorul fiecărei clase pot fi privite ca variante reale, cele din clase vecine (una simplu, alta dublu specializată) ca variante posibile, cele din clase mijlocit învecinate ca variante libere.

Se constată, în specializarea funcțională, o preponderență a adjectivului și a substantivului (693, respectiv 595 de derivate) față de verb (293 de derivate, dintre care 243 formate cu numai două prefixe: *des-* și *de-*). In privința substantivului însă, numărul derivatelor trebuie modificat în sensul că multe (cu prefixele *-itate, -(i, e, a)nță* și infinitive lungi — cu totul aproximativ 220) sînt derivate secundare de la adjective și verbe. Proporția reală devine următoarea: 693 de adjective, 375 de substantive, 293 de verbe, fapt important pentru funcția gramaticală a derivatelor.

Funcțional, prefixele realizează predicația negativă în diferite grade[9]. Prefixele verbale, în primul rînd *des-*, dar și *de-* și uneori *dis-* ca elemente de derivare a verbelor realizează predicația verbală negativă de un tip special: este negată acțiunea pozitivă în mod indirect, prin afirmarea altei acțiuni opuse. Predicație verbală negativă directă realizează *ne-* în gerunzii, în măsura în care se acceptă funcția lor predicativă. Predicație nominală negativă, de cele mai multe ori directă, realizează prefixele adjectivale și cele substantival-adjectivale în derivate negative cu funcție de nume predicativ (cu atît mai precis cu cît opoziția pozitiv/negativ este bimembră). Prefixele substantivale și cele substantival-adjectivale *a-* și *anti-* realizează, în derivate cu funcție de subiect, predicații afirmative echivalente cu predicatul negativ cu subiect pozitiv. În sfîrșit, prefixele de negare adjectivale și

[9] Dacă se admite că structura unei propoziții negative diferă de aceea de a unei propoziții afirmative, lucru care devine evident în transformarea uneia în alta, dacă, cu alte cuvinte, propoziția se poate clasifica gramatical și după criteriul opoziției negativ/pozitiv, elementele care realizează această opoziție, printre care și prefixele de negare, au nu numai funcție semantică ci și funcție gramaticală.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

adjectival-substantivale, în derivate cu funcție de atribut, presupun secundar o predicație negativă în subordonata atributivă.

Pentru a evidenția cele mai obișnuite tipuri de derivare cu prefixe negative, relațiile dintre ele, stabilitatea derivatelor negative în limbă, prezentăm, pe părți de vorbire, diferitele modalități de derivare, înregistrînd situațiile care depășesc un sfert din numărul derivatelor — părți de vorbire corespunzătoare fiecărui prefix.

Tipurile reprezentative de derivare adjectivală cu ajutorul prefixelor de negare sînt următoarele: (de) *ne-*+participiu trecut (140)[10]. *necosit, nelămurit, de neuitat, neverificat, in-*+temă verbală +*-bil* (114): *inabordabil, incredibil, insondabil, interminabil, des-* + participiu trecut (76): *desfăcut, dezlegat, dezorganizat, in-*+temă+zero (42): *imprecis, incult, indirect, ireal, (de-*+participiu trecut (21): *dereglat, demagnetizat, decorticat, a-, anti-* + temă + *-ic* (19 respectiv 18): *aciclic, afazic, antimagnetic, antitific, a-, anti-*+temă+*-al* (cîte 5): *aspațial, antistatal, atemporal, antipapal.* Se poate observa că morfemele finale, care alcătuiesc prin derivare parasintetică tipurile reprezentative de derivare negative, sînt des întîlnite în limbă și în corelație cu alte afixe sau numai cu teme. Acest fapt face ca derivatele negative, încadrate în tipuri mult mai generale, să fie formații stabile în limbă. Există totuși un tip specific numai derivării negativelor, *de-, in-* + temă + *-bil*; statistic, prin comparare cu celelalte derivate cu *-bil*, se constată atît o ocurență cît și o frecvență superioară a construcțiilor negative[11]. O frecvență superioară a construcției cu prefixe negative față de corespondentele neprefixate sau cu alte prefixe o înregistrează și tipurile *ne-, de-*+participiu trecut.

Tipurile reprezentative de derivare substantivală cu ajutorul prefixelor de negare sînt următoarele: *des-, de-, ne-, dis-*+temă verbală + *-re* (respectiv 90, 56, 38 și 8): *descompunere, desfacere, degradare, deconectare, nemurire, neclintire, disimilare, in-* + temă + *-itate* (52): *imponderabilitate, inviolabilitate, ilegalitate, in-* + temă + *-(i, e, a)nță* (25): *inconstanță, inaderență, ne-, contra-, anti-* + temă + zero (respectiv 23, 21 și 15): *negrijă neodihnă, contraproiect, contravizită, anticorp, antiteză, a-, dis-*+temă+*-ie* (16, respectiv 5): *afonie, aritmie, dispepsie.* Datorită prezenței masive în limbă a morfemelor finale corelative care participă la derivarea parasintetică a cuvintelor negative, substantivele cu prefixe de negare sînt formații stabile în limbă. Specifice, în sensul ocurenței și frecvenței mai mari a derivatelor negative față de alte feluri de derivate, sînt tipurile *des-, de-, ne-, dis-*+temă verbală + *-re, in-* + temă + *-itate* și *a-, dis-* + temă+*-ie.*

[10] Cifra din paranteză reprezintă numărul de derivate.

[11] Cf. Maria Iliescu, *Sufixul adjectival -bil în limba română*, în *Studii și materiale privitoare la formarea cuvintelor în limba română*, Editura Academiei R. S. România, I, 1953, p. 84—96.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

Tipurile reprezentative de derivare verbală sînt: *des-*+substantiv + *-a* (47), *-i* (21): *descăpățîna, dezlîna, dezmiriști, de-, despăduri, de-in-* + adjectiv + *-iza* (12, respectiv 5): *defertiliza, demilitariza, ilegaliza, imobiliza.* Uneori *des-* și *de-* sînt disjuncte cu prefixele incoative *în-, a-: astupa-destupa, închide-deschide, aprecia-deprecia.*

Aceste tipuri de derivare sînt sinonimice [12]. Se poate spune că, pe plan formal, funcția tipului reprezentat prin *intangibil* este sinonimă cu funcția tipului reprezentat prin *de neatins* ș.a. Între tipurile de derivare adjectivală, substantivală și verbală intervin raporturi corelaționale (tipului adjectivului reprezentat prin *anemic* îi corespund tipurile substantivului *anemic* și verbal *anemia*) și raporturi relaționale (realizarea tipului reprezentat prin *inadaptabilitate* este condiționată adesea de realizarea tipului adjectival reprezentat prin *inadaptabil).*

În general, raporturile dintre prefixele de negare, ca elemente de derivare, sînt disjunctive. Înlocuirea unuia prin altul în derivate și preferința manifestată pentru unul sau altul în concurență sînt condiționate de următoarele criterii: 1^0 criteriul semantic, 2^0 concurența sporește cu cît prefixele sînt mai apropiate în cele cinci clase funcționale, 3^0 intenția stilistică rezolvă concurența. Alte condiții subordonate primelor, sînt de natură fonetică: *inegal* este preferat lui *neegal,* cu hiatus, *anistoric* este preferat lui *inistoric* sau *neistoric;* în general, cuvintele românești cu inițiala *în-, in-* nu sînt derivate cu *in-* negativ (de exemplu: nu *inindicat,* ci *neindicat).* Prefixele cu corp sonor mai mare sînt mai rezistente în concurență (de exemplu: *nonconformist* față de *neconformist* ș.a.).

Prefixele se pot afla, rar, și în relații copulative, cu condiția să aparțină unor clase funcționale cît mai depărtate între ele. Singurul tip este rederivarea cu *ne-* (adjectival) a unor derivate cu *des-* (verbal): *nedesfăcut, nedescompus.*

În planul de analiză semantic, la nivelul clasei de prefixe, trăsătura pertinentă specifică a prefixelor în discuție este negarea. La nivelul sistemului de prefixe de negare, membrii sistemului au, în afara funcției fundamentale, și funcții complementare de diferențiere. Termenul negare poate fi înțeles mai larg, ca *opoziție.* Aceasta se realizează între doi termeni, dintre care unul neprefixat, cu înțeles „pozitiv" și altul prefixat. Termenul prefixat capătă, prin relația antonimică cu perechea și prin relația sinonimică cu prefixul regăsit în alte derivate, sensul contrar, totdeauna negativ. Astfel, o serie de perechi cu opoziția prefixat/neprefixat: *instabil-stabil, inexact-exact, indirect-direct, impur-pur, inegal-egal, ineficient-eficient* s.a. se ordonează într-un lanț caracterizat prin două feluri de relații: anto-

[12] E vorba de o sinonimie funcțională, dată de aceeași specializare în derivarea parasintetică. Ideea aparține lui V. Brondal, *Essais de linguistique générale,* Copenhaga, 1943, p. 141.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

nimice bimembre, realizate de opoziția prefix/zero, și sinonimice plurimembre, realizate de prefixul prezent în fiecare prim termen al perechilor; lanțul ar putea, de exemplu, cuprinde și pe *imaculat*, cu înțeles „pozitiv", dar care, datorită prefixului, este înțeles ca negativ, deși opus lui *maculat*.

Presupunînd pentru fiecare dintre prefixele discutate reprezentări ca cea de mai sus, este suficient ca un mic număr de termeni neprefixați, fie aceiași, fie perechi sinonimice, să se poată combina cu două sau mai multe prefixe, păstrîndu-se o sinonimie totală sau parțială a celor două derivate, pentru ca toate prefixele să se ordoneze într-un lanț sintetic, caracterizat prin aceleași relații antonimice și sinonimice. Cu alte cuvinte e destul să existe *nedefinit* și *îndefinit*, *antistatal* și *contrastatal*, *aritmic* și *neritmic* sau *injust* și *nedrept*, *incert* și *nesigur*, *decortica* și *descoji* pentru ca toți termenii prefixați cu indiferent care prefix să poată fi considerați sinonimi.

Prefixele sînt de negare în mod absolut, prin raportarea derivatului la corespondentul nederivat, și în mod relativ, prin confruntarea derivatului cu formula „care nu (este)...", considerată negație absolută. Prin această confruntare se poate urmări diferențierea prefixelor după criteriul înțelesului negativ abstract și general.

Prefixul *a-* privează lexemul de calitatea sa fără a adăuga nimic; în unele derivate, ca și *non-*, exprimă sfera semantică complementară sferei semantice a termenului pozitiv.

Prefixul *anti-* arată nu numai negare, ci și o opoziție activă. Sfera sa semantică este mică, la antipodul sferei termenului pozitiv, inclusă în sfera lui *non-*, *ne-* sau *a-*.

Prefixul *contra-* are înțelesul concret al lui *anti-* dar, datorită sensului de „opoziție prin succesiune", este și mai concret, deci derivatul nu denumește aceeași realitate a nederivatului însă cu sens opus, ci o altă realitate, adesea pozitivă: *contramarș*, *contraofensivă*.

Prefixele *de-*, *des-* și *dis-* au în general același sens de „proces opus ca rezultat unui alt proces inițial obligatoriu", dar *dis-* se apropie de *a-* printr-o nuanță privativă, iar *des-* are și înțelesul concret de „separare".

Prefixul *in-* neagă calitatea și exprimă calitatea opusă. Ca adjectiv de tipul *in-*+temă+*-bil* și substantiv de tipul *in-*+temă+*-itate*, întrece numărul termenilor pozitivi corespunzători, datorită interesului vorbitorilor de a ști „ceea ce nu se poate", nu „ceea ce se poate".

Prefixul *ne-* neagă calitatea și exprimă, în cele mai multe derivate calitatea opusă. Este singurul prefix care poate înlocui predicația negativă abstractă (în gerunzii). În cele mai multe cazuri echivalent semantic al lui *in-*, întrece uneori gradul negării acestuia și îl atinge pe cel a lui *non-* în derivate instabile *(nealb, nefire, neom)*. Are evoluții semantice diverse, datorită vechimii și puterii funcționale: *ne-* obiectiv, valoare generală *(nezidit)*, *ne-* subiectiv *(nechemat*,

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

nevoie), ne- superlativ *(nespus, nevisat, nemaivăzut).* Unele derivate au evoluat atît de diferit de temă, încît înțelesul lor nu mai este raportat la înțelesul termenilor nederivați *(nebun, necuratul, năzdrăvan).*

Prefixul *non-* are gradul cel mai general și mai abstract de negare. Derivatul nu are înțeles de opoziție concretă, ci exprimă sfera largă, complementară noțiunii respective.

După gradul de abstracție a negației sistemul prefixelor de negare are următoarea configurație : *non-, ne-, a-, in-, dis-, de-, des-, anti-, contra-.*

Prin întrunirea celor două planuri apar concluziile :

În cadrul clasei de prefixe ale limbii române literare, prefixele de negare formează o unitate aparte, a cărei caracteristică pe plan semantic este opoziția negativ/pozitiv și pe plan formal concurența, în diferite grade, a predicației negative.

La nivelul unității, prefixele acestea au, pe plan semantic o funcție fundamentală, de negare, întrucît ele sînt sinonime, și o funcție secundară de diferențiere, nuanțarea, întrucît ele sînt elemente distincte ale cîmpului semantic negativ.

Pe plan formal, prefixele de negare au ca funcție fundamentală predicația negativă, manifestată prin tipuri specifice de derivare, iar ca funcție secundară de diferențiere, încadrarea morfologică specializată.

Ca unitate a celor două planuri, prefixele în discuție se configurează într-un sistem a cărui funcție este negarea. Ca membri ai sistemului, prefixele de negare sînt sinonime într-o concurență atenuată și supusă condițiilor semantice și morfologice.

LE SYSTÈME DES PRÉFIXES DE NÉGATION DANS LA LANGUE ROUMAINE LITTÉRAIRE

RÉSUMÉ

Le travail se propose de mettre en évidence le comportement systématique des préfixes de négation sur le plan synchronique de la langue roumaine littéraire contemporaine.

Après avoir établi, sur la base de certains critères morpho-sémantiques et de fréquence, la classe des préfixes de negation *(a-, anti-contra-, de-, des-, dis-, in-, ne-, non-),* on poursuit leur spécifique sur le plan formel et sémantique par rapport aux autres préfixes roumains. Au niveau de la classe des préfixes de négation on présente : leur trait fondamental et leurs traits secondaires, de différenciation; les relations

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)

entre les membres de la classe et les préfixes de négation ; les relations entre les préfixes de négation et les mots qu'ils préfixent, aussi bien sur le plan formel, que sur le plan sémantique. En conclusion, on établit la correspondance entre la fonction dérivative et la fonction sémantique, correspondance qui confère à cette classe le caractère de système.

Formellement, on analyse l'occurence, l'encadrement morphologique, les types de dérivation, l'emploi des valeurs négatives du prédicat et, sur le plan sémantique, les nuances de la valeur négative des préfixes de négation et les conditions dans lesquelles on résout la synonymie.

BDD-A1552 © 1968 Editura Academiei
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.42 (2026-11-15 20:54:19 UTC)